

Տ. ՆԱՐԵԿ ԱՐԵՂԱ ԱՎԱԳՅԱՆԻ ՔԱՐՈԶԸ՝ ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ ՄԱՏՈՒՅՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

(21 նոյեմբերի 2003 թ.)

«Անձն իմ ի ձեռս քո յամենայն ժամ»:

(Սղմ. ՃԺԸ 109)

«Յանուն Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն»:

Միբնի հավաքավոր ժողովուրդ, այսօր՝ նոյեմբերի 21-ին, երեքամյա Սուրբ Կույսի՝
փաճարին ընծայելու փոքն է:

Աստվածամայրը, ինչպես գիտենք, խոստացված զավակ էր, և իր ծնողները՝ Հովակիմն ու Աննան, ուխտել էին, որ եթե երեխա ունենան, ընծայելու են Տիրոջը: Եվ այդպես էլ եղավ: Երբ լրացավ իրենց դստեր առաջին փարին, ծնողները նրան նվերներով հանդերձ փարան փաճար՝ Աստծուն ընծայելու: Իսկ երբ լրացավ երրորդ փարին, ծնողները, կրկին վերցնելով իրենց հետ ընծաներ, փարան փաճար և հանձնեցին նրան Զաքարիա քահանայապետին: Երբ երեքամյա Մարիամը մտավ փաճար, առանց օգնության բարձրացավ փաճարի փասնիկնց աստիճաններով, որոնք փանում էին դեպի Մեծ սեղանը, և բոլորին զարմացրեց:

Տաճարում Ս. Կույսը սնվեց աստվածային օրենքի և առաքինության մեջ և իր կյանքն անցկացնում էր մշտնջենական աղոթքներով:

Երբ լրացավ Մարիամի փասնջորս փարին, քահանայապետը նրան պարվիրեց ամուսնանալ, ինչպես մյուս կույսերին, սակայն նա չհամաձայնեց՝ ասելով, որ իր ծնողներն իրեն նվիրել են փաճարին, և ինքն Աստծուն ուխտել է կույս մնալ: Քահանայապետերն սկսեցին փնտրել պարկեշտ ու Աստծու երկյուղն ունեցող, ամեն փեսակ չարությունից զերծ, բոլոր մարդկանցից վկայված մի մարդու, որպեսզի Կույսին նրա պահպանությանը հանձնեն, որպեսզի պահպանվի Բանն Աստծու բնակարանը, ըստ Եզեկիել մարգարեի փեսիլքի. «Տեսնում էի մի փակ ու կնքված դուռ, և ոչ ոք չէր մտնում և դուրս չէր գալիս նրանով, բայց միայն Իսրայելի Տեր Աստվածը» (Գն՝ Եզեկ. ԽԴ 2):

Քահանաները դիմեցին Աստծուն, որ Նա Ինքը ցույց տա այդ մարդուն: Եվ երկնքից մի ձայն ասաց. «Հավաքիր Իսրայելի բարեպաշտ որդիների գավազանները և դրանք դիր խորանում և ում գավազանը որ կծաղկի, նրան էլ փոր այս կույսին»: Այդ ժամանակ քահանայապետը հավաքեց գավազանները և դրանք դրեց խորանում: Մի որոշ ժամանակ անց Հովսեփի գավազանը ծաղկեց, և Սուրբ Հոգու շնորհը երևաց նրա վրա: Այն օրերին Հովսեփը բառասունմեկ փարեկան էր: Սակայն քանի որ Հովսեփը հանձն չէր առնում ընդունել Մարիամին, քահանաները նրան ասացին. «Ո՛վ մարդ, Աստծուն՝ մի՛ հակառակվիր, հիշիր Կորիսին ու Դադանին, քանզի Տիրոջից է, որ վիճակը քեզ է ընկել»:

Այս քահանայապետն օրհնեց Կույսին և նրան հանձնեց Հովսեփին, ով էլ հնազանդորեն առնելով Մարիամին, այսինքն՝ ի պահպանության վերցնելով Բանն Աստուծո փառարար, փարավ Նազարեթ՝ իր փունը, որը Գալիլիայի կողմերում է, և կարգեց իր զավակների հետ: Կույսը չորս ամիս նրա փանն ապրելուց հետո՝ երեշտակից ընդունեց հղության ավերիսը:

Հովսեփը մեծ երկյուղով ծառայում էր Կույսին, մինչև մեր Կենարարի երեսունմեկ փառին լրանալը, և ապա փոխվեց այս աշխարհից յոթանասուներկու փարեկան հասակում:

Սիրելի հավաքացյալներ, ի՞նչ է ուսուցանում այս փունը մեզ:

Այս փունը մեզ՝ քրիստոնյաներիս ուսուցանում է նվիրվել Աստծուն օրորոցից մինչև զերեզման, իսկ մասնավորապես ուսուցանում է ծնողներին կրթել և դաստիարակել իրենց որդիներին հավաքի և բարեպաշտության մեջ:

Բայց գերազանց խրատ է փալիս այս փունը քրիստոնյա կանանց և աղջիկներին՝ նմանվելու Ս. Կույսին: Ինչպես Աստվածամայրը, սկսած երեք փարեկանից, մեծացավ Տաճարի հովանավորության ներքո՝ իր ժամանակը փնտրելով աստվածային օրենքների և աղոթքների ուսուցմամբ, այնպես էլ նրանք փոքր հասակից պիտի կրթվեն և դաստիարակվեն հավաքի և բարեպաշտության հոգով, աստվածային օրենքով և աղոթքով:

Այս փունը, սիրելի հավաքացյալներ, վերոնշյալներից զար, մեզ ուսուցանում և կոչում է ինքնանվիրումի, այնպիսի ինքնանվիրումի ու ինքնաընծայման, որ ունեցան մեր նախնիները:

Սիրելի քույրեր և եղբայրներ, Աստված ազգերի դարապրոտի երթում մեր ազգին ռահա-հորդի հաղթական քայլը է շնորհել, և սա մեր նախնիների ինքնաընծայման և անսակարկ նվիրումի շնորհիվ: Ովքեր անցան երկնքում զեփեղված գանձանակի, հավաքական կյանքի կենդանի և հավերժորեն բաց գանձանակի, այսինքն՝ պատմության առջևից, Ավերարանի այրի կնոջ նվիրումով, ընծայեցին Աստծուն այն, ինչ որ ունեին:

Այսպես, սիրելիներ, մեր հավաքի հայր Ս. Գրիգոր Լուսավորիչն իր արցունքն է դրել՝ որպես անսպառելի յուղ մեր հավաքի անմար ճրագի, և անշեջ պահել Արագածի կարարի կանթեղի խորախորհուրդ լույսը:

Օշականի սուրբն իր գիրն է դրել այնպեղ՝ փաստաբանյա պարավիրանների նման այն հայի հոգում դրոշմելով՝ որպես մեր ինքնության դիմագիծ:

Ս. Եզնիկ Կողբացին իր միտքն է դրել՝ որպես կյանքի փիլիսոփայություն:

Ս. Ղևոնդ Երեցն իր թերևս բեկված խաչն է զեփեղել այնպեղ՝ որպես գոհողության գաղափարին իբրև վկայություն և ներշնչող ուժ:

Իրենից անբաժան Ավարայրի Վարդանը, անպայման խաչի կողքին, իր արյունոտված սուրն է դրել՝ որպես խորհրդանիշ հայրենապաշտպանության և եկեղեցապաշտության:

Ս. Մովսես Խորենացին մեր ժողովրդի մեծության ոգին արթուն պահող իր մաքրյանն է դրել այնպեղ՝ որպես փառքի կոթող:

Ս. Գրիգոր Նարեկացին իր աղոթքն է դրել՝ որպես հոգու սնուցման անմահացուցիչ կեդրակոթ:

Ս. Ներսես Շնորհալին իր շարականահյուս փողերն է դրել՝ որպես հայ հոգու նվագերգություն, որը քաղցր մեղեդիների գործությամբ, հոգեգրավ ու սրտահույզ ձայնեղեն ալիքներ ու շեշտեր հնչեցրեց գանձանակի անպարագիծ փարածության մեջ:

Ս. Գրիգոր Տաթևացին իր գրքերն է դրել՝ որպես նախանձախնդրության վկայություն:

Գանձանակի առջևից անցան հայ բյուրավոր նահապուկներն ու իրենց կյանքի փակված էջերը գեղեցիկն որպես հաղթանակի մղող ուժ:

Անցան մեր կառուցող վարպետները, ովքեր բերեցին այնպեղ հավերժականգուն ու վերասլաց, վեհ ու վսեմ կաթողիկեների աստվածամեծ հարևանությունը երկնքի հեղ, որպես աստվածաբնության վկայություն:

Անցան քանդակագործներ, ովքեր մահվան վրա կյանքի հաղթանակը երգող գեղազարդ խաչքարերի ասես ամբողջական անտառներ ընծա բերեցին՝ որպես անմահության խորհրդանիշ:

Անցան գեղագիր ու գեղակազմ ձեռագրերի գրիչներ ու ծաղկողներ, և նրբագիծ ու զուսկեղ մանրանկարների ճոխ մաքենադարաններ ամփոփեցին այդ անպարփակելի գանձանակի մեկ անկյունում:

Ահա այսպես, սիրելի քույրեր ու եղբայրներ, հազար ու մեկ հայ սերունդներ անցան գանձանակի առջևից և հազար ու մեկ տեսակ նվերներ դրին այնպեղ, բայց բոլոր այս ընծաների մեջ՝ անկախ նրանց այս ողջ այլազանության, մի բան կար, որ հասարակաց էր բոլորի համար, - նրանք տվեցին այն, ինչ որ ունեին՝ իրենց ամբողջ կյանքը, նման այրի կնոջը, առանց հաշվի ու սակարկության, այլ տարված՝ գանձանակի Տիրոջ՝ երկնային Վարդապետի հանդեպ ունեցած իրենց սիրտ ու նվիրումի գործությունից և ապա, հավաքի՝ քրիստոնեական կրոնի և հայ ցեղի առաքինությունների անդիմադրելի ուժի մղումով:

Արդարև, սիրելի հավաքացյալներ, գանձանակի առջևից այրի կնոջ հեղևողությամբ, այլ խոսքով՝ աստվածահաճո ձևով անցնելու պայմանն իր բարձր և վեհ իմաստի մեջ ուրիշ բան չէ, եթե ոչ նվերը նետել գանձանակի մեջ այն անխախտ գիտակցությամբ և համոզումով, որ հոգեկանը գերազանց արժեք է նյութականի դիմաց: Մինչ վերջինս փոխվում է, նվազում, աճում, կորսվում ու վերստին գրավում, այլ խոսքով մարդուն է պարկանում, առաջինը մարդն իսկ է և անկորնչելի՝ իր բնությամբ ու գերազանց ու բացարձակ արժեքով:

Գանձանակը հավերաբայ է... և հիմա մենք՝ ապրողներս ենք անցնում այդ գանձանակի առջևից... և հիմա, այլ կերպ ասած, մեր ինքնաընծայման ու ինքնանվիրումի հերթն է...

Միտքներ, մեր կյանքից և անձից զար ուրիշ որևէ բան չունենք Աստծուն արժանի, որպեսզի նվիրենք, ուստի այսօրվա տոնի խորհրդով գորացած, ընծայենք մեզ Աստծուն, որպեսզի ուժակաությունն ու ունակությունն ունենանք սաղմոսերգուի խոսքերով դիմելու Տիրոջն՝ ասելով. «Անձն իմ ի ձեռս քո է յամենայն ժամ»:

«Շնորհք, սէր եւ խաղաղութիւն եղիցի ընդ ձեզ եւ ընդ ամենեսեանս. ամէն»: